

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN VỀ MÔN HỌC

- 1.1. Tên môn học: **XÃ HỘI HỌC LỐI SỐNG**
- 1.2. Mã môn học: **SOCI3201**
- 1.3. Khoa/Ban phụ trách: **Khoa XHH-CTXH-ĐNÁ**
- 1.4. Số tín chỉ: **02 LT (02LT/0TH)**

1. MÔ TẢ MÔN HỌC

- Xã hội học lối sống là một môn học chuyên ngành Xã hội học, sử dụng khái niệm và các lý thuyết về lối sống để mô tả lối sống của một cá nhân và đặc biệt một nhóm xã hội, một tầng lớp xã hội. Lối sống được hiểu là hành vi xã hội (hành vi tiêu dùng, hành vi sử dụng thời gian nhàn rỗi, hành vi tương tác, định hướng giá trị...).
- Xã hội học lối sống tập trung giải thích các điều kiện hình thành nên hiện tượng đa dạng lối sống- một hiện tượng của xã hội hiện đại và các yếu tố tác động đến sự hình thành lối sống của một cá nhân, một nhóm xã hội: tuổi, chu kỳ sống, thu nhập, trình độ học vấn, giới tính và vị thế nghề nghiệp và đặc biệt là quá trình xã hội hóa.
- Theo quan điểm xã hội học, lối sống có mối quan hệ chặt chẽ với cơ cấu xã hội.

2. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1. Mục tiêu chung

- Cung cấp cho sinh viên các định nghĩa về lối sống và các lý thuyết để giải thích hiện tượng đa dạng lối sống trong xã hội hiện đại và các yếu tố tác động đến sự hình thành lối sống của một cá nhân, một nhóm xã hội, một tầng lớp xã hội.

3.2. Mục tiêu cụ thể

- Sinh viên tiếp cận được các định nghĩa trong cách tiếp cận liên ngành về lối sống: định nghĩa về lối sống trong triết học, văn hóa học, tâm lý học và xã hội học.
- Lối sống trong xã hội học có mối quan hệ chặt chẽ với cơ cấu xã hội. Môn học sẽ cung cấp cho sinh viên hai lối tiếp cận: lối tiếp cận phi cơ cấu và lối tiếp cận cơ cấu để giải thích sự hình thành lối sống và đi đến kết luận: các nghiên cứu thực nghiệm đã chứng minh các yếu tố quyết định đến sự hình thành lối sống là yếu tố tuổi, giới tính, chu kỳ sống và đặc biệt là yếu tố tầng lớp/giai cấp xã hội.
- Xã hội học lối sống sẽ tập trung mô tả và phân tích lối sống của nhóm vị thành niên, thanh niên và người trưởng thành cũng như hành vi tiêu dùng, hành vi sử dụng thời gian nhàn rỗi và định hướng giá trị là những chỉ báo quan trọng của lối sống.
- Điềm chiếu lại những đặc điểm của lối sống truyền thống để làm nổi bật hiện tượng đa dạng lối sống là hiện tượng của xã hội hiện đại.

3.2.1. Kiến thức

- Các định nghĩa về lối sống trong cách tiếp cận liên ngành: triết học, văn hóa học, tâm lý học và xã hội học.
- Các định nghĩa về lối sống trong xã hội học; chỉ ra sự khác biệt và giống nhau trong khái niệm lối sống trong XHH và trên các phương tiện truyền thông đại chúng.
- Lịch sử xã hội học lối sống: các quan điểm của Max Weber, George Simmel, Thorstein Veblen và Alfred Adler.
- Lối tiếp cận phi cơ cấu: lý thuyết cá thể hóa của Ulrich Beck và lối sống lý thuyết lựa chọn duy lý của Helmut Lüdtke.
- Lối tiếp cận cơ cấu: Lý thuyết về lối sống của Pierre Bourdieu và Hans Peter Müller
- Các đặc điểm của lối sống truyền thống của người Việt Nam.
- Cách tiếp cận lối sống và giá trị; lối sống và hành vi tiêu dùng và sử dụng thời gian nhàn rỗi.

3.2.2. Kỹ năng

Thông qua các bài tập nhóm, sinh viên sẽ được rèn luyện các kỹ năng:

- Kỹ năng thuyết trình
- Kỹ năng làm việc nhóm
- Tư duy phản biện

- Kỹ năng quản lý thời gian
- Kỹ năng đọc
- Kỹ năng đặt câu hỏi đúng

3.2.3. Thái độ

- Có thái độ hợp tác, tuân thủ kỷ luật trong làm việc nhóm để hoàn thành bài thuyết trình nhóm.

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1.	<u>Chương 1:</u> Tổng quan các định nghĩa về lối sống và định nghĩa lối sống trong xã hội học	1.Khái niệm lối sống 1.1.Khái niệm sống 1.2.Khái niệm lối 1.3.Khái niệm lối sống 1.3.1.Tổng quan các định nghĩa về lối sống 1.3.2.Tổng quan các định nghĩa về lối sống trong xã hội học 2.Một số khái niệm liên quan đến lối sống 2.1.Lối sống và mức sống 2.2.Chất lượng sống 2.3.Nếp sống 3.Các chủ đề về lối sống trên các phương tiện thông tin đại chúng và xã hội học	4,5	3,5	1		Lâm Thị Ánh Quyên (2014) “Xã hội học lối sống”, Trường Đại học Mở TP.HCM
2.	<u>Chương 2:</u> Lịch sử xã hội học lối sống	1.Quan điểm của Max Weber 2.Quan điểm của George Simmel 3.Lý thuyết về hành vi tiêu dùng phổ thông	4,5	4,5			Lâm Thị Ánh Quyên (2014) “Xã hội học lối sống”, Trường Đại học Mở TP.HCM

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		của Thorstein Veblen 4. Tâm lý học cá nhân của Alfred Adler					
3.	Chương 3: Lối sống truyền thống của người Việt Nam và quá trình cá thể hóa trong xã hội hiện đại	1. Lối sống truyền thống của người Việt Nam 1.1. Những điều kiện ảnh hưởng đến lối sống truyền thống của người Việt Nam 1.2. Những biểu hiện và đặc điểm lối sống của người Việt Nam 1.3. Nhìn nhận lối sống của người Việt Nam 1.3.1. Mặt tích cực 1.3.2. Mặt hạn chế và tiêu cực 2. Quá trình cá thể hóa 2.1. Cá thể hóa là một phạm trù lịch sử, xã hội học 2.2. Lý thuyết cá thể hóa của Ulrich Beck 3. Lối tiếp cận hành động Duy lý của Helmut Lüdtke 3.1. Cơ sở lý thuyết 3.2. Định nghĩa lối sống và phân tích lối sống	4,5	4,5			Lâm Thị Ánh Quyên (2014) “Xã hội học lối sống”, Trường Đại học Mở TP.HCM Chu Khắc Thuật- Nguyễn Văn Thủ (Chủ biên) (1998) <i>Văn hóa, lối sống với môi trường</i> . Trung tâm nghiên cứu và tư vấn về phát triển. Nhà xuất bản văn hóa thông tin.
4.	Chương 4: Lối sống và cơ cấu xã hội- Lý thuyết về lối	1. Pierre Bourdieu: Mô hình về không gian xã hội	2,5	2,5			Lâm Thị Ánh Quyên (2014) “Xã hội học lối sống”, Trường

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
	sống của Pierre Bourdieu	1.1.Các loại vốn a/Vốn kinh tế b/Vốn xã hội c/Vốn văn hóa 1.2.Tập tính 2.Các loại hình thị hiếu trong không gian xã hội 3.Các loại hình lối sống					Đại học Mở TP.HCM
5.	<u>Chương 5:</u> Phân tích lối sống	1.Lối sống trong nghiên cứu thị trường và trong nghiên cứu xã hội học 1.1.Lối sống trong nghiên cứu thị trường 1.2.Lối sống trong nghiên cứu xã hội học 2.Phân tích lối sống-Phân tích sự khác biệt xã hội- Bất bình đẳng xã hội 2.1.Bất bình đẳng xã hội 2.2.Tổng kết hai lối tiếp cận trong xã hội học về lối sống 2.2.1.Lối tiếp cận phi cơ cấu: Ulrich Beck, Helmut Lüdtker 2.2.2.Lối tiếp cận cơ cấu: Pierre Bourdieu, Hans Peter Müller 3.Năm nguyên tắc chính trong phân tích	4,5	2,5	2		Lâm Thị Ánh Quyên (2014) “Xã hội học lối sống”, Trường Đại học Mở TP.HCM

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		<p>lối sống</p> <p>4.Các vấn đề của khái niệm lối sống</p> <p>4.1.Lối sống/Văn hóa của nhóm nghèo của Oscar Lewis</p> <p>4.2.Quan điểm về lối sống của Anthony Giddens</p>					
6.	<u>Chương 6:</u> Lối sống và giá trị	<p>1.Định nghĩa giá trị</p> <p>2.Biến chuyển giá trị và vận dụng biến chuyển giá trị để phân tích lối sống</p> <p>3.Phân loại lối sống theo giá trị của Arnold Mitchell</p>	4,5	1	3,5		Lâm Thị Ánh Quyên (2014) “ <i>Xã hội học lối sống</i> ”, Trường Đại học Mở TP.HCM
7.	<u>Chương 7:</u> Lối sống: Hành vi tiêu dùng và sử dụng thời gian nhàn rỗi	<p>1.Lối sống là khuôn mẫu tiêu dùng</p> <p>1.1.Định nghĩa hành vi tiêu dùng và quan điểm xã hội học về hành vi tiêu dùng</p> <p>1.2.Các yếu tố tác động đến hành vi tiêu dùng</p> <p>1.3.Các xu hướng trong hành vi tiêu dùng</p> <p>1.4.Lý thuyết về hành vi tiêu dùng phổ trường của Thorstein Veblen</p> <p>1.5.Các lý thuyết về một</p> <p>1.6.Nghiên cứu định</p>	4,5	1	3,5		<p>Lâm Thị Ánh Quyên (2014) “<i>Xã hội học lối sống</i>”, Trường Đại học Mở TP.HCM</p> <p>Phạm Duy Đức (Chủ biên) (2004) <i>Hoạt động giải trí ở đô thị Việt Nam hiện nay</i>, Viện văn hóa và NXB văn hóa-thông tin</p>

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		<p>lượng của Michael E. Sobel: Lối sống tiêu dùng</p> <p>2.Lối sống là khuôn mẫu sử dụng thời gian nhàn rỗi</p> <p>2.1.Nguồn gốc của khái niệm “thời gian nhàn rỗi”</p> <p>2.2.Một số định nghĩa về thời gian nhàn rỗi</p> <p>2.3.Lối sống là khuôn mẫu sử dụng thời gian nhàn rỗi</p> <p>2.4.Các yếu tố chi phối đến hành vi sử dụng thời gian nhàn rỗi</p>					
8.		Ôn tập :	0,5				

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Tài liệu chính:

- Lâm Thị Ánh Quyên (2016), “*Xã hội học lối sống*”, Nhà xuất bản đại học quốc gia TP.HCM

- Tài liệu tham khảo thêm:

- Chu Khắc Thuật- Nguyễn Văn Thủ (Chủ biên) (1998), *Văn hóa, lối sống với môi trường*. Trung tâm nghiên cứu và tư vấn về phát triển. Nhà xuất bản văn hóa thông tin.
- Lê Như Hoa (2003), *Bản sắc dân tộc trong lối sống hiện đại*, Viện Văn hóa và nhà xuất bản văn hóa- thông tin, Hà Nội.
- Phạm Duy Đức (Chủ biên) (2004), *Hoạt động giải trí ở đô thị Việt Nam hiện nay*, Viện văn hóa và NXB văn hóa- thông tin.

- Santrock, John W. (Trần thị Hương Lan dịch) (2004), *Tìm hiểu thế giới tâm lý của Tuổi vị thành niên*, Nhà xuất bản phụ nữ.

- Các tài liệu trên Internet:

- Bùi Văn Ba (2013), “Các khái niệm cơ bản về xã hội học văn hóa của Pierre Bourdieu”, <http://nguvan.hnue.edu.vn/Nghiencuu/Vanhoa/tabid/107/newstab/148/Default.aspx>
- Đinh Hồng Hải (2013), “Vốn xã hội từ lý thuyết đến thực tiễn ở Việt Nam”, Tạp chí Tia Sáng, <http://tiasang.com.vn/Default.aspx?tabid=116&CategoryID=42&News=6145>
- Nguyễn Như Hồ (2013), “Thử nhìn lại vốn xã hội”, Tạp chí Tia Sáng, <http://tiasang.com.vn/Default.aspx?tabid=116&News=6144&>
- Journet, Nicolas (2011), “Văn hóa như là vốn”. Tạp chí văn hóa nghệ thuật số 323, tháng 5/2011 ; <http://vhnt.org.vn/NewsDetails.aspx?NewID=632&cate=92>
- Phạm Hồng Tung (2007), “Nghiên cứu lối sống: Một số vấn đề về khái niệm và cách tiếp cận”, Tạp chí Khoa học ĐHQGHN, Khoa học Xã hội và Nhân văn 23 (2007) 271-278, http://tapchi.vnu.edu.vn/xhvnv_4_07/bai7.pdf
- Phạm Hồng Tung (2008), “Văn hóa và lối sống của thanh niên Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế”, Hội thảo quốc tế Việt Nam học lần 3, ngày 4-7 tháng 12 năm 2008, <http://www.vanhoahoc.vn/nghien-cuu/van-hoa-viet-nam/van-hoa-nhan-thuc/2498-pham-hong-tung-van-hoa-va-loi-song-cua-thanh-nien-viet-nam-trong-boi-can-h-toan-cau-hoa-va-hoi-nhap-quoc-te>
- Trần Hữu Quang (2006), “Tìm hiểu khái niệm vốn xã hội”, Tạp chí Khoa học xã hội, số 07 (95), trang 74-81, <https://docs.google.com/leaf?id...IpzJkqyF5XSRg&sort=name...>
- Veal, A.J., (2000), “Leisure and Lifestyle. A Review and Annotated Biography”
- <http://www.business.uts.edu.au/management/research/.../biblifestyle.pdf>

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm : 10

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Bài tập thuyết trình nhóm + chuyên cần	30%
2	Thi cuối kỳ : Tự luận (đề mở)	70%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày (4.5 tiết/buổi)

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1.	Buổi 1	Chương 1: Tổng quan các định nghĩa về lối sống và định nghĩa lối sống trong xã hội học	
2.	Buổi 2	Chương 2: Lịch sử xã hội học lối sống	
3.	Buổi 3	Chương 3: Lối sống truyền thống của người Việt Nam và quá trình cá thể hóa trong xã hội hiện đại	
4.	Buổi 4	Chương 4: Lối sống và cơ cấu xã hội- Lý thuyết về lối sống của Pierre Bourdieu Thuyết trình nhóm	
5.	Buổi 5	Chương 5: Phân tích lối sống Thuyết trình nhóm	
6.	Buổi 6	Chương 6: Lối sống và giá trị Thuyết trình nhóm	
7.	Buổi 7	Chương 7: Lối sống: Hành vi tiêu dùng và sử dụng thời gian nhàn rỗi Thuyết trình nhóm Ôn tập	

8. GIẢNG VIÊN BIÊN SOẠN

- Họ và tên : LÂM THỊ ÁNH QUYÊN
- Chức danh, học hàm, học vị : Giảng viên - Thạc sĩ

PHỤ TRÁCH KHOA

HÀ MINH TRÍ